

Tomasz Smuga*

ENSAMBLE STUDIO, HEMEROSCOPIUM HOUSE

ENSAMBLE STUDIO, HEMEROSCOPIUM HOUSE

Pracownia Ensemble Studio, której założyciel Anton Garcia-Abril, został w roku 2008 odznaczony przyznaną przez Rice Alliance Design nagrodą Spotlight (za nowatorskie podejście do architektury) stworzył na obrzeżach Madrytu, w Las Rozas projekt domu jednorodzinnego innego niż wszystkie. Hiszpan po zrealizowaniu obiektu z miejsca awansował w opinii jury do nurtu awangardy nowej fali.

Słowa kluczowe: Ensemble Studio, Hemeroscopium, dom, beton, stal

Ensemble Studio, whose founder Anton Garcia-Abril was in 2008 awarded the Rice Alliance Design Spotlight Award for innovative approach to architecture, has created in Las Rozas on the outskirts of Madrid a single family dwelling unlike any other. After completion of the project the Spaniard has been instantly placed by the critics among the most prominent architects of the new avant-garde wave.

Keywords: Ensemble Studio, Hemeroscopium, house, concrete, steel

Co naprawdę pozostało z Witruwiusza? Wszak architektura wciąż wyjawia tajemnice, kiedy wydaje się, że wiemy już wszystko, a artysta zawsze zastanawia się – jak zmienić świat. [1]

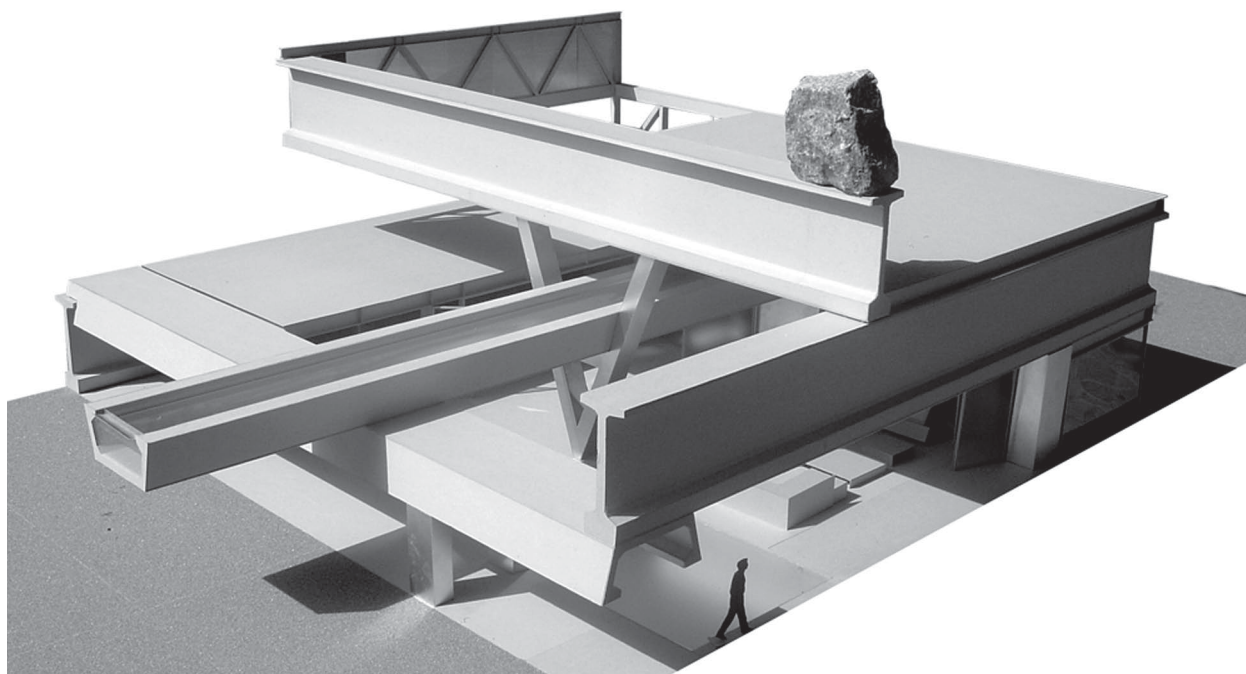
Pracownia Ensemble Studio, której założyciel Anton Garcia-Abril, został w roku 2008 odznaczony przyznaną przez Rice Alliance Design nagrodą Spotlight (za nowatorskie podejście do architektury) stworzył na obrzeżach Madrytu, w Las Rozas projekt domu jednorodzinnego innego niż wszystkie. Hiszpan po zrealizowaniu obiektu z miejsca awansował w opinii jury do nurtu awangardy nowej fali.

Hemeroscopium House to projekt domu jednorodzinne, którego projektowanie trwało cały rok nato-

miast realizacja zajęła tylko 7 dni! Mimo zadziwiająco krótkiego okresu realizacji dom dysponuje imponującą, ponad czterystumetrową powierzchnią użytkową, olbrzymim patio oraz dwoma basenami. Jest jednak jeszcze coś, co czyni ten projekt niepowtarzalnym. Zestaw użytych do wybudowania materiałów to elementy z recydingu. Surowe, betonowe prefabrykaty wcześniej zostały już wykorzystane w jakichś zgoła odmiennych konstrukcjach (na przykład wiszący basen na piętrze to fragment ocalały po rozmontowaniu autostradowego wiaduktu).

Dom mieści we wnętrzu dość standardowy program funkcjonalny. Na parterze mamy więc zaprojektowaną kuchnię, jadalnię, salon, gabinet, łazienkę

* Smuga Tomasz, mgr inż. arch., Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej, Instytut Projektowania Architektonicznego, Katedra Kompozycji Architektonicznej.

oraz wyjście na patio, które mieści przestrzeń na plenerową jadalnię, miejsce do wypoczynku oraz okazałych rozmiarów basen. Schody biegnące 6,5 metra w górę doprowadzą nas do dwóch sypialni, dwóch łazienek oraz najciekawszych, niezwykle (drugiego) basenu i okazałego, 140 metrowego tarasu. Osadzenie tego basenu jest odstępstwem od spotykanych rozwiązań w domach jednorodzinnych. Wykonany z elementu konstrukcji autostrady, długi na 18 metrów sięga nadwieszeniem na 6 metrów poza ścianę zewnętrzną domu. Domknięty taflą szkła daje pływającemu w nim wrażenie unoszenia się w powietrzu.

Niezwykła jest również ekwilibrystyczna konstrukcja domu. Siedem monstrualnych dwuteowników (każdy prawie 3 metrowej wysokości, 20 metrowej

długości i wadze 60 ton) zostało konsekwentnie rozmieszczonych według idei helisy. Linia śrubowa, wspinając się według swojej osi tworzy misterną konstrukcję. Spirala na każdym 90 stopniu wyznacza miejsce gdzie osiada kolejny dwuteownik. Rośnie w górę pośrodku tworząc otwarty dziedziniec – patio i stając się wraz z postępem wysokości coraz lżejsza. Sięgając szczytu dwuteowniki zostają zastąpione równie okazałymi, lecz mniej ważącymi (12 ton) stalowymi kratownicami.

Puste przestrzenie pomiędzy dwuteownikami uzupełniono rozległymi przeszkleniami. Wielkoformatowe tafle szkła nadają konstrukcji delikatność. Bryła domu zyskuje dzięki temu zaskakującą lekkość, a wnętrza domu – jasność. Przestaje być odczuwalna fizyczna masa setek ton betonu misternie ułożonego nad gło-

wami. Jednakże finezyjna konstrukcja nie mogłaby utrzymać się samoistnie bez zrównoważenia. Kropkę nad „i” stawia piętnastotonowy granitowy głaz, który zostaje umieszczony jako przeciwwaga na wierzchołku budynku. Precyzyjnie wyliczone miejsce ustawienia na szczycie (rolę grały milimetry) Hiszpański architekt ironicznie nazywa punktem „G”. Dzięki niemu cała struktura znajduje się w idealnej równowadze. Granitowy kamień stanowi teraz wyraz siły grawitacji z matematyczną doskonałością całej konstrukcji.

Dziś reguły zastąpiono intuicyjnym poszukiwaniem form. Czy więc powrót do reguł jest możliwy? Czy zalecenia wielkiego teoretyka z przeszłości są aktualne we współczesności? Czy nie nastał już czas, by w architekturze kryteria estetyki uzupełnić kryteriami wyznaczonymi przez etykę? – (kryzys ekonomiczny

nasuwa taką refleksję). Czy dziś teorie architektury są potrzebne? [1]

Poddając szczegółowej analizie hiszpańską realizację Hemeroscopium House można stanąć przed pytaniem, czy wielkie teorie architektury potrzebne są we współczesnym świecie. Odniesienia do witruińskiej triady: *firmitas, utilitas, venustas* mogą być odczytywane w budynku Antona Garcia-Abril, ale równolegle wcale nie muszą. Mogą się tam znajdować, ale też możemy uznać, że są nieczytelne. Myśli z I wieku przed naszą erą, zawarte w dziele *O architekturze ksiąg dziesięć* zdają się mieć miejsce w podmadryckiej realizacji tylko w zależności od punktu widzenia. Mogą być różnie interpretowane. A może są celowo przez architektów reinterpretowane. Może więc przyszedł czas zmiany reguł?

PRZYPISY

[1] Tezy do programu konferencji *Definiowanie Przestrzeni Architektonicznej*, Kraków 2009.

BIBLIOGRAFIA

Casa Viva 10/2007.
 Archaedilia 09/2007.
 Jodidio P., *Architecture Now!* 5 Taschen 2007.
<http://www.ensemble.info/ARCH.htm>

